Jason Hendrik Hansma

Brutus Prijs 2026

Juryrapport

Rotterdamse KunstPrijzen

Jason Hendrik Hansma wint Brutus Prijs 2026

Dit jaar wordt de Brutus Prijs voor de zevende keer uitgereikt. Deze prijs, waar een geldbedrag van €4000, een sculptuur en een solotentoonstelling aan verbonden zijn, is bedoeld voor kunstenaars met een eigenzinnige en onconventionele praktijk. De prijs is een beloning en aanmoediging van tegen-de-stroom-zwemmers, onvermoeibare doorbeukers en bouwers van alternatieve werelden waar niemand om gevraagd heeft maar die iedereen eigenlijk nodig heeft. De winnaars werken, denken en leven in dezelfde geest als kunstenaar Joep van Lieshout, initiator van de prijs.

De Brutus Prijs ging in het verleden naar onder andere Wapke Feenstra, Ossip en Bambi van Balen. Dit jaar heeft de jury gekozen voor Jason Hendrik Hansma.

Jason Hendrik Hansma (1988) volgde een opleiding aan het Piet Zwart Instituut in Rotterdam en de Jan van Eyck Academie in Maastricht. Hij heeft vervolgens les gegeven aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam, de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag en de Master Artistic Research aan de Universiteit van Amsterdam. Tevens deed hij onderzoek aan het Sandberg Instituut.

Hansma's multidisciplinaire oeuvre laat zich niet makkelijk vangen in woorden, zo veelomvattend en tegelijkertijd ambigue is het. Bezoekers aan Wild Summer of Art 2025 die zijn werk in die tentoonstelling hebben gezien, zullen dat bevestigen.

"Terrifying and sublime", staat er in de YouTube-comments onder de video van In Our Real Life (Embers), het werk dat afgelopen zomer werd getoond in Brutus Space. Die woorden resoneren als je naar de beelden kijkt die door een oranje filter lijken te zijn gehaald: bosbranden gefilmd door autoruiten, een homemovie als een roadtrip door de hel. Op de geluidsband klinken pianoklanken die uit hun registers dreigen te trillen terwijl een vrouwenstem – is dat Rihanna? – half zingt met een kreunende aanzet bij iedere nieuwe zin, die klinkt alsof hij achterstevoren wordt afgespeeld.

Telkens als je denkt een locatie te herkennen of een woord te ontcijferen, glippen beeld en geluid weer weg. Het 'echte leven' dat we zien en horen zit op het randje van de herkenning maar het naar tevredenheid beschrijven lukt niet. Het is niet te vatten en toch te begrijpen – maar dan op gevoelsmatig niveau, meer met de buik dan met het hoofd.

Dat is ook precies Hansma's bedoeling. En hij slaagt in zijn streven, gezien de grote groepen – van jongeren tot senioren – die bij de presentatie van zijn werk tijdens Wild Summer of Art 2025 soms wel een half uur lang gebiologeerd stonden te kijken bij zijn videowerk.

Lange tijd maakte Hansma vooral fysieke objecten. Zoals de vormen van glas die een functie suggereren zonder precies prijs te geven wat die zou zijn. De kunstenaar plaatste ze in gangen en doorgangen, waar ze de interactie aangingen met mensen onderweg van A naar B, lichamen in transitie. Zodra je aan de werken voorbijliep, gebeurde er iets dat de aandacht trok maar ook meteen weer verdween voordat het zich liet bestuderen. Een prikkel op de grens van bewustzijn en onderbewuste.

De laatste jaren heeft Hansma's langdurige fascinatie voor bewegend beeld geresulteerd in films, veelal gebaseerd op archiefmateriaal. Hoewel zijn doel

efemeer is – ‘spiritueel’ is misschien zelfs een betere aanduiding – is zijn werkwijze uitermate rationeel. Stukjes film worden met boekhoudkundige precisie geordend en gerangschikt. En montage is bij hem een vorm van architectuur. Hansma puzzelt net zo lang met beeld en geluid totdat ze perfect op elkaar aansluiten en het ritme klopt – door exact synchroon te lopen of juist net uit de pas waardoor een licht gevoel van onrust ontstaat.

In deze ambachtelijke arbeid zit geen vervoering of transcendentaal inzicht. Dit is geduldig handwerk. Net als bij het handmatig produceren van de glazen objecten of het vergulden van schilderijen – wat hij ook doet – hecht Hansma aan het maakproces. Het is de fysieke energie en de aandachtige handeling die iets essentieels laten stollen in de materie.

Voor Hansma is kunst maken – maar ook kunst ervaren – een zoektocht naar het herkenbare dat zich niet laat zeggen of zelfs denken, maar wel voelen. Die drijfveren zijn deels terug te voeren op zijn jeugd. Door een beroerte leed hij als kind een tijdlang aan afasie. Door deze taalstoornis wist hij wel wat hij wilde zeggen maar kon hij er de woorden niet voor vinden. Hij leefde in een wereld van concepten, waarin voorwerpen waren losgekoppeld van de talige tekens waarmee we ze aanduiden. Maar daarmee waren ze voor hem niet betekenisloos geworden. Ze bestonden in een voortalige tussenruimte die hem sindsdien is blijven fascineren.

Dat Hansma een residency van vijf maanden heeft gedaan in het Van Doesburghuis in Parijs is hier direct mee verbonden. Zijn praktijk laat zich vergelijken met die van De Stijl en die van Piet Mondriaan in het bijzonder. De schilder wilde via een extreem formalistische werkwijze en beeldtaal “de natuur meer zuiver te doen zien”. Hij wilde de wereld niet afbeelden maar ‘weerbeelden’ en daarmee een hogere, onzichtbare, kosmische werkelijkheid blootleggen.

Ook Hansma heeft die ambitie. Zijn werk neemt de vorm aan van een liturgie, een ritueel van strikt gerangschikte beelden en geluiden. Door hun robuuste constructie en cadans zetten zijn films een mentale deur open naar een andere vorm van kennen en begrijpen.

De waarde hiervan is niet te onderschatten, zeker niet in deze tijd van polarisatie en een maatschappelijk debat dat geen ruimte meer laat voor geven en nemen waardoor het is veranderd in een loopgravenoorlog. Hansma wil een verbinding maken, op een ander niveau dan dat van besmette termen en gekleurde begrippen. Hij wil een oplossing vinden, maar dan zonder voor te schrijven welke vorm die moet aannemen. Hij wil een gemeenschappelijke grond creëren, waar waarde en waarheid zich nestelen tussen ratio en intuïtie. Terrifying and sublime, inderdaad.